

11. Razanov S.F., Tkachuk O.P., Razanova A.M., Bakhmat M.I., Bakhmat O.M. Intensity of heavy metal accumulation in plants of *Silybum marianum* L. in conditions of field rotation. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2020. № 10 (2). P. 131–136. DOI: 10.15421/2020_75.

12. Tkachuk O.P., Didur I.M., Mazur O.V. Adaptability and agroecological sustainability of fast ripening soybean varieties. *Scientific reports of NUBiP*. 2023. № 1/101. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidi/article/view/27349>

13. Tkachuk O.P., Didur I.M., Mazur O.V. Adaptability, sustainability and productivity of mid-early soybean varieties. *Agrarian innovations*. 2022. № 16. P. 70–79.

14. Tkachuk O., Verhelis V. Intensity of soil pollution by toxic substances depending on the degree of its washout. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24. № 3. P. 52–57.

15. Tkachuk O.P. Prerequisites for the transition of agriculture in Ukraine to ecologically balanced principles. *Environmental sciences*. 2022. № 5 (44). P. 144–149.

16. Tkachuk O.P., Vradiy O.I. The balance of nutrients in the soil during the cultivation of leguminous crops. *Environmental sciences*. 2022. № 2 (41). P. 43–47.

17. Tkachuk O. Biological features of the distribution of root systems of perennial legume grasses in the context of climate change. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24. № 2. P. 70–76.

18. Mazur V., Tkachuk O., Pansyryeva H., Kupchuk I., Mordvaniuk M., Chynchyk O. Ecological suitability peas (*Pisum sativum*) varieties to climate change in Ukraine. *Agraarteadus. Journal of Agricultural Science*. 2021. № 2. Vol. XXXII. P. 276–283.

19. Mazur V., Didur I., Tkachuk O., Pansyryeva H., Ovcharuk V. Agroecological stability of cultivars of sparsely distributed legumes in the context of climate change. *Scientific Horizons*, 2021. Vol. 24. № 1. P. 54–60.

УДК 631.559:635.55:631.5(477.7)

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.132.27>

УРОЖАЙНІСТЬ ЦИКОРІЮ САЛАТНОГО ЕНДИВІЙ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Улянич О.І. – д.с.-г.н., професор, член-кореспондент

Національної академії аграрних наук України,

професор кафедри овочівництва,

Уманський національний університет садівництва

Шевчук К.М. – к.с.-г.н.,

докторант кафедри овочівництва,

Уманський національний університет садівництва

Стаття присвячена актуальним питанням удосконалення технології вирощування цикорію салатного ендивій у Південному Степу України. Дослідженнями передбачалося визначити оптимальний строк сівби цикорію салатного ендивій у відкритому ґрунті залежно від сорту, з'ясувати вплив на урожайність рослини. Застосовували у дослідженні загальнонаукові, вимірні, вагові, статистичні методи. Вивчення строку сівби цикорію салатного досліджували загальноприйнятими методами, зокрема звертаючи найбільшу увагу на фенологічні і біометричні показники росту і розвитку рослин, облік врожайності. У процесі узагальнення інформації проаналізовано джерела наукової літератури щодо строку сівби салату цикорного ендивій. Узагальнено ефективність

інноваційних елементів технології та віднайдено нові підходи у вирощуванні цикорію салатного ендивії і в подальшому дотримання оптимального строку сівби і збирання врожаю, що є досить актуальним для поширення, встановлення адаптивності культури та удосконалення технології вирощування цикорію салатного ендивії в Південному Степу України. Біометричні вимірювання рослин цикорію салатного ендивії, проведених на час збирання врожаю, встановлено, що упродовж років досліджень строк сівби впливає на кількість листків, діаметр розетки значною мірою. Доведено, що оптимальним строком сівби салату цикорного ендивії є I–III декади травня, а строк збирання – III декада серпня. Установлено і визначено кращі строки сівби та збирання сортів Корбі, Анконі, Бенефайн, Домарі, Мірна. Оптимальним строком сівби цикорію салатного ендивії у відкритому ґрунті є III декада травня, за яких отримано у сортів Корбі і Мірна 36,3–39,2 т/га, що істотно вище контролю на 4,7–7,6 т/га.

Ключові слова: цикорій салатний ендивії, сорт, строк сівби, кількість листків, діаметр розетки, урожайність.

Ulyanich O.I., Shevchuk K.M. The yield of chicory endive depends on the growing terms in the Southern Steppe of Ukraine

The article is devoted to the issues of the technology improving of growing the chicory endive in the Southern Steppe of Ukraine. The research was intended to determine the optimal sowing date of chicory depending on the variety, to find out the impact on the plant productivity in open ground. Used in research methods general scientific, measuring, weighing and weighting, statistics. The study of the sowing date of chicory was conducted by generally accepted methods, paying the higher attention to phenological and biometric indexes of plant growth and development, yield accounting. During the process of summarizing information, the sources of scientific literature on the timing of sowing of chicory endive salad were analyzed.

The efficiency of the innovative elements of the technology has been summarized and new approaches have been found in the cultivation of chicory endive and in the further observance of the optimal sowing date and harvesting, which is quite relevant for spreading, establishing the adaptability of the crop, and improving the technology of growing of the chicory endive in the Southern Steppe of Ukraine. Biometric measurements of chicory endive plants, carried out at the time of harvesting, have established that over the years of research, the sowing period affects the number of leaves, the diameter of the rosette to a large extent. It has been proven that the optimal date for sowing chicory endive are the 1st and 3rd decade of May, and the harvesting date is the 3rd decade of August. The best sowing date and harvesting have been established and determined for Corbi, Anconi, Benefine, Domari, Myrna varieties. The optimal period for sowing chicory endive in open ground is the third decade of May, during which 36.3–39.2 t/ha were obtained in Korbi and Myrna varieties, which is significantly higher than in the control by 4.7–7.6 t/ha.

Key words: chicory endive, variety, sowing date, number of leaves, rosette diameter, productivity.

Постановка проблеми. У сучасних економічних умовах постійного зростання цін на паливно-мастильні матеріали, добрива, засоби захисту рослин, насіння тощо одержання стабільно високого врожаю якісних коренеплодів неможливе без знання біологічних особливостей кожного конкретного сорту та застосування науково обґрунтованих технологій вирощування [5, с. 52–54]. Останнім часом питання забезпечення населення України якісними овочами, безпосередньо зеленню, набуває все більшого значення. Значне скорочення посівних площ, енергетична криза та ціна на енергоресурси значною мірою впливають на стрімке зростання цін на продукцію. В свою чергу значно ускладнена логістика імпорту продукції, що була характерною для ринку протягом останніх десятиріч. Сукупність даних факторів створюють особливий інтерес до цикорію салатного в українського виробника, проте широке впровадження у виробництво обмежується відсутністю сучасної науково-обґрунтованої технології вирощування культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення агробіологічних особливостей рослин, елементів технології вирощування цикорію салатного ендивії, реакції рослин на умови вирощування, низькі температури та посушливі умови задля отримання високих показників урожайності в умовах Півдня України має

важливе значення для поліпшення сортименту рослин, розширення терміну надходження свіжої зелені та забезпечення продовольчої безпеки України в цілому. Одержання високих і сталих врожаїв салату цикорного, як і інших сільськогосподарських культур, зумовлюється трьома факторами: високоякісним насіннєвим матеріалом, чітко відпрацьованою технологією вирощування та сприятливими погодними умовами. Строк сівби є одним із основних елементів технології вирощування салату цикорного, адже, навіть без мінімальних затрат, сприяє підвищенню врожайності. Добрі сходи – важлива умова для отримання високого врожаю [3, с. 125; 4, с. 67]. Тому багато вчених зазначають, що запізнення з сівбою призводить до зниження польової схожості внаслідок зниження вмісту вологи у ґрунті на глибині загортання насіння, що в результаті призводить до зниження врожайності [7, с. 78]. Строк сівби салату цикорного зумовлюється біологічними властивостями: проростанням насіння за невисоких температур ґрунту та стійкістю молодих рослин до весняного зниження температури [4, с. 67; 7, с. 79]. Основними орієнтирами для початку сівби салату цикорного є фізична стиглість ґрунту, тобто період, коли верхній шар його обробляється до дрібно грудочкуватого стану, що забезпечує максимальну польову схожість насіння [8, с. 62; 9, с. 35; 13, с. 41]. За даними ряду українських вчених-овочівників встановлено, що запізнення з сівбою лише на 5–8 діб призводить до недобору врожаю понад 5,0 т/га і зниження якісних показників [7, с. 67]. За більш поглибленого дослідження цього питання доведено, що строк сівби є одним із ефективних методів впливу на фенотип рослин, у т. ч. на ріст, розвиток, формування врожаю і його якісні показники [11, с. 17]. Крім того, строк сівби впливає не лише на врожайність салату цикорного, а і на якість отриманої продукції, що зумовлює краще використання [6, с. 67]. Тому, визначення оптимальних строків сівби салату цикорного ендивій з метою отримання найбільшої врожайності є важливим і актуальним завданням.

Постановка завдання. Дослідженнями передбачалося вивчити строк сівби цикорію салатного та з'ясувати вплив на урожайність рослин в умовах Півдня України. Для досягнення мети поставлено відповідні завдання: виявити оптимальний строк сівби салату цикорного ендивій, встановити вплив строку сівби на урожайність і якість.

Вивчали вплив строків сівби на урожайність салату цикорного ендивій. Дослідження проводили упродовж 2018–2020 рр. на полях фермерського господарства «Октавія-К». Досліджували три строки сівби – II декада квітня, I декада травня та III декада травня. Загальна площа дослідної ділянки 15 м², повторність досліду – чотириразова. Як об'єкт досліджень обрано сорти Корбі, Анконі, Бенейфайн, Домарі, Мірна. Схема розміщення рослин 45×25 см (89 тис. шт./га). Фізико-хімічні властивості ґрунту і рельєф місцевості, де проводилися дослідження, за своїми показниками цілком придатні до вирощування овочів. З метою контролю якісних показників цикорію салатного в Україні користувалися стандартом РСТ УРСР 305–89 (UNECE STANDARD FFV-38, 2017). Фенологічні спостереження, біометричні і фізіолого-біохімічні дослідження проводили за методиками Г.Л. Бондаренка, К.І. Яковенка [2, с. 165]. Дисперсійний аналіз отриманих результатів виконувався на ПК за програмою Agrostat.

Виклад основного матеріалу дослідження. У роки досліджень поява поодиноких сходів цикорію салатного ендивій за сівби у II декаді квітня спостерігалася через 7–14 діб. За сівби салату у I декаді травня сходи з'явилися через 6–10 діб. За строку сівби у III декаді травня сходи з'явилися через 8 діб. Більш ранні і дружні сходи отримано за сівби салату цикорного у I декаді травня. Завдяки цьому вегетаційний період рослин даного терміну сівби був більш тривалим, що позитивно

впливало на урожайність. За сівби цикорію салатного у III декаді травня сходи з'явилися у більш короткий термін через 8–10 діб, що на 2–6 діб швидше, ніж за сівби II декаді квітня. Однак, за сівби у III декаді травня відмічена зрідженість сходів, що можна пояснити недостатньою кількістю вологи у ґрунті, а також внаслідок появи ґрунтової кірки. Вологість ґрунту у I декаді травня була нижчою на 4–5%, ніж у II декаді квітня і становила 20–22% НВ. Масові сходи (75%) за усіх строків сівби з'явилися через місяць. Повні сходи відзначені у червні, і були відмічені за сівби у II декаді квітня – 7–10 червня, за сівби у I декаді травня – 19–20 червня, у III декаді травня – 25–28 червня. Отже, важливими факторами для проростання насіння і появи сходів цикорію салатного є температура і вологість ґрунту. В результаті за сівби у I та III декаді травня отримано більше рослин на одиниці площі, тому що спостерігалися більш сприятливі умови для сівби в першій і другій декаді травня.

Спостереженнями за основними біометричними показниками росту рослин встановлено певні відмінності у досліджуваних сортів відповідно до строку сівби. Загальна кількість листків у цикорію салатного ендивій залежно від строку сівби (табл. 1).

Сорт цикорію салатного ендивій Бенефайн характеризувався найбільшою кількістю листків – 37,8–43,4 шт./роsl., що на 7,5–13,1 шт./роsl. перевищувало контроль. Сорт Домарі показав вищі результати за сівби у всі строки і кількість листків склала 41,1–45,1 шт./роsl. та перевищила контроль на 10,8–14,8 шт./роsl. Відповідно подібний результат отримано у сорту Мірна, у якого кількість листків склала 40,7–44,7 шт./роsl. та перевищила контроль на 10,4–14,4 шт./роsl.

Таблиця 1

**Загальна кількість листків у цикорію салатного ендивій
в залежності від строку сівби, шт./роsl.**

Сорт (фактор А)	Строк сівби (фактор В)	Рік досліджень			Середнє за 2018–2020 рр.	± до контролю
		2018	2019	2020		
Корбі	квітень II декада (К)*	31,4	28,6	30,9	30,3	0
	травень I декада	33,4	35,6	32,2	33,7	+3,4
	травень III декада	32,2	29,3	31,1	30,9	+0,6
Анкони	квітень II декада	30,9	30,0	28,1	29,7	-0,6
	травень I декада	35,6	39,8	34,5	36,6	+6,3
	травень III декада	32,2	32,8	33,0	32,7	+2,4
Бенефайн	квітень II декада	39,8	34,5	39,2	37,8	+7,5
	травень I декада	41,1	45,6	43,4	43,4	+13,1
	травень III декада	41,2	40,9	42,2	41,4	+11,1
Домарі	квітень II декада	42,5	41,5	42,8	42,3	+12,0
	травень I декада	46,5	43,2	45,5	45,1	+14,8
	травень III декада	40,5	41,2	41,5	41,1	+10,8
Мірна	квітень II декада	39,4	40,5	42,1	40,7	+10,4
	травень I декада	44,5	45,2	44,5	44,7	+14,4
	травень III декада	41,5	42,2	42,5	42,1	+11,8
	НІР ₀₅ загальна	2,95	2,25	1,96		
	фактору А	3,20	2,70	2,67		
	фактору В	0,21	0,31	0,41		
	факторів АВ	2,14	1,61	1,40		

(К)* – контроль

Характеризуючи загальну кількість листків на рослині залежно від строку сівби, відмічаємо порівняно меншу їх кількість на 15,0–16,1 %, що значною мірою пов'язано з погодними умовами, що склалися на час вирощування. Нестача вологи та досить високі показники температури від часу з'явлення сходів до настання фази інтенсивного росту за пізніх строків вирощування негативно позначилося на формуванні загальної кількості листків на рослині.

Відмічено перевищення діаметра розетки листків на 7,7–8,1 % за сівби у III декаду травня у сортів ендівію. Це пояснюється ботанічними особливостями салату, які за меншої кількості листків формують листову пластинку з дещо більшими розмірами та площею, а це впливає на збільшення розмірів самої рослини.

Характеризуючи вплив строку сівби та сортименту на діаметр розетки листків за різних строків сівби відмічаємо значне перевищення цього показника у сортів цикорію салатного ендивій за сівби у III декаді квітня. Так, діаметр розетки листків салату ендивій становив 33,4–43,3 см. Це пояснюється сортовими особливостями даного салату, оскільки він належить до ранньостиглих сортів та утворює великі розетки гофрованих листків (табл. 2).

Таблиця 2

**Діаметр розетки рослин цикорію салатного ендивій
в залежності від строку сівби, см**

Сорт (фактор А)	Строк сівби (фактор В)	Рік досліджень			Середнє за 2018–2020 рр.	± до контролю
		2018	2019	2020		
Корбі	квітень II декада (К)*	37,7	38,2	35,3	37,1	0
	травень I декада	39,3	40,5	37,9	39,2	+2,1
	травень III декада	41,3	40,8	39,8	40,6	+3,5
Анконі	квітень II декада	38,7	39,4	37,3	38,5	+1,4
	травень I декада	42,3	43,5	39,9	41,9	+4,8
	травень III декада	40,3	42,8	41,8	41,6	+4,5
Бенефайн	квітень II декада	31,8	33,9	34,4	33,4	-3,7
	травень I декада	41,3	42,5	39,5	41,1	+4,0
	травень III декада	41,3	43,8	44,8	43,3	+6,2
Домарі	квітень II декада	37,9	37,2	35,6	36,9	-0,2
	травень I декада	39,5	40,7	38,8	39,7	2,6
	травень III декада	40,3	41,8	39,5	40,5	3,4
Мірна	квітень II декада	39,7	39,2	40,7	39,9	2,8
	травень I декада	39,9	41,5	39,8	40,4	3,3
	травень III декада	41,8	42,2	40,9	41,6	4,5
	HP ₀₅ загальна	1,5	1,2	1,6		
	фактору А	1,2	1,7	1,7		
	фактору В	0,2	0,3	0,4		
	факторів АВ	1,4	1,6	1,3		

(К)* – контроль

За сівби у III декаді травня за загального перевищення показників діаметра розетки листків досліджуваних сортів цикорію салатного ендивій, спостерігаємо значне перевищення цього показника середні показники яких за роки досліджень зафіксовано на рівні 40,5–43,3 см, що на 3,4–6,2 см вище контролю.

Отже, характеризуючи отримані дані основних біометричних ознак, відмічаємо, що на їх значення впливають як сортові ознаки досліджуваних сортів, так і строк сівби та умови року проведення досліджень. Аналізом результатів біометричних вимірювань цикорію салатного ендивій, проведених на час збирання врожаю, встановлено, що упродовж трьох років досліджень кількість листків, діаметр розетки значною мірою впливають на продуктивність сортів та залежать від строку сівби.

Характеризуючи масу розетки листків цикорію салатного ендивій за роки проведення досліджень, відмічаємо значне варіювання показників як по сортах так і за строками вирощування. Показник маси розетки листків у досліджуваних сортах цикорію салатного ендивій відмічений на рівні 305–450 г (рис. 1).

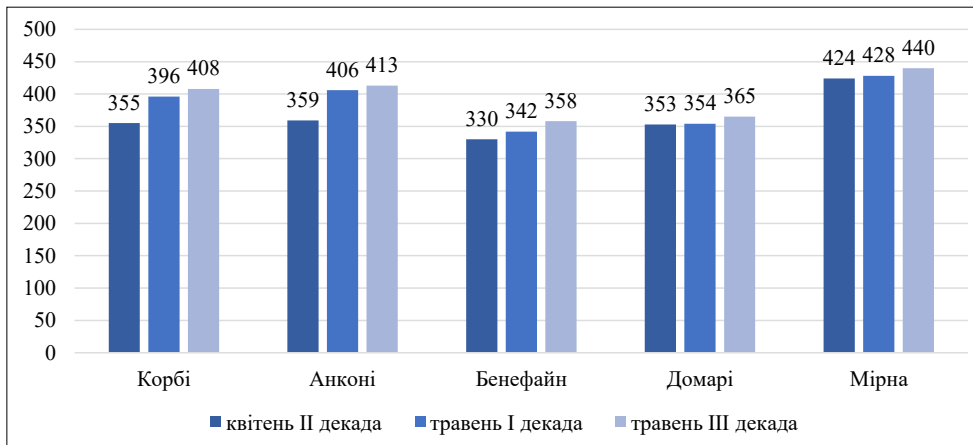


Рис. 1. Маса рослини цикорію салатного ендивій в залежності від строку сівби, г (середнє за 2018–2020 рр.)

Загалом за роки досліджень маса розетки цикорію салатного ендивій становила 330–440 г. Вищими показниками вирізнявся сорт Анконі і Мірна за сівби у III декаді травня – 413–440 г та істотно переважало контроль на 58–85 г.

Аналіз результатів продуктивності підтвердив, що урожайність досліджуваних сортів залежить від дати сівби, сортового різноманіття, а також впливу умов вирощування в окремі роки досліджень (табл. 3).

Таблиця 3

Урожайність сортів цикорію салатного ендивій залежно від строку сівби, т/га

Сорт (фактор А)	Строк сівби (фактор В)	Роки досліджень			Середнє за 2018–2020 рр.	± до контролю
		2018	2019	2020		
1	2	3	4	5	6	7
Корбі	квітень II декада (К)*	30,5	31,7	32,5	31,6	0
	травень I декада	34,9	34,4	36,6	35,3	3,7
	травень III декада	36,1	35,4	37,5	36,3	4,7
Анконі	квітень II декада	31,5	31,4	31,9	31,6	0
	травень I декада	34,7	35,3	38,4	36,1	4,5
	травень III декада	36,7	36,3	37,3	36,8	5,2

Закінчення таблиці 3

1	2	3	4	5	6	7
Бенефайн	квітень II декада	27,2	28,9	32,1	29,4	-2,2
	травень I декада	29,1	30,5	31,7	30,4	-1,2
	травень III декада	31,9	31,1	32,6	31,9	0,3
Домарі	квітень II декада	31,3	32,1	31,0	31,5	-0,1
	травень I декада	32,0	30,6	30,9	31,2	-0,4
	травень III декада	34,3	32,2	31,1	32,5	0,9
Мірна	квітень II декада	37,0	38,0	38,3	37,8	6,2
	травень I декада	37,6	37,9	38,9	38,1	6,5
	травень III декада	40,1	38,3	39,1	39,2	7,6
	НІР ₀₅ загальна	3,02	3,13	2,87		
	фактору А	3,24	2,29	2,07		
	фактору В	2,75	2,04	2,72		
	факторів АВ	2,13	2,21	2,09		

Аналізуючи середні показники урожайності, відмічаємо певне їх перевищення у сортів цикорію салатного ендивій Корбі, Анконі і Мірна за сівби у III декаді травня – 36,3–39,2 т/га, що вище контролю на 4,7–7,6 т/га. Перевищення врожайності за НІР₀₅ у роки досліджень порівняно до контролю (сорт Корбі) статистично підтвержене.

Висновки і пропозиції. З'ясовано, що у Південному Степу України строк сівби і збирання продукції цикорію салатного змінюючи тривалість вегетації рослин, значно впливає на врожайність салату. Оптимальним строком сівби цикорію салатного ендивій у відкритому ґрунті є I і III декада травня, за яких отримано 36,3–39,2 т/га, що вище контролю на 4,7–7,6 т/га.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Bais, H.P., Ravishankar, G.A. Cichorium intybus L. – cultivation, processing, utility, value addition and biotechnology, with an emphasis on current status and future prospects. *J. Sci. Food. Agric.* 2001. № 18. P. 467–484.
2. Бондаренко Г.Л., Яковенко К.І. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві. Харків : Основа, 2001. 370 с.
3. Corey K.A., Marchant D.J., Whitney L.F. Witloof chicory: A new vegetable crop in the United States. In: J. Jenick and J.E. Simon (eds) *Advances in new crop. Timber Press.* Portland OR. 1990. P. 414–418.
4. Миколайко В. П. Особливості росту та розвитку насінників рослин цикорію коренеплідного залежно від агротехнологічних умов вирощування насіння. *Збірник наукових праць ПДАТУ. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ.* 2016. Вип. 24. Ч. 1: Сільськогосподарські науки. С. 151–158.
5. Rubatzky, V. E., Yamaguchi M. Y. Witloof chicory. In: *World Vegetables-Principles, Production, and Nutritive Values, Champan and Hall,* NY. 1997. P. 351–354.
6. Ткач О. В. Цикорій і особливості його вирощування. *Наукові праці Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків: зб. наукових праць.* Київ : Корзун, 2012. Вип. 15. С. 343–348.
7. Schetyna S. V., Slobodanyk G. Ya., Ternavskiy A. G., Kuhniuk O. V., Didenko I. A. Ecological Status of Soils and Vegetable Products in Cherkasy Region. *Ukrainian Journal of Ecology.* 2018. № 8 (3). 10–19.
8. Воевода Л. І. Адаптивна здатність сортів салату цикорного вітлуф в умовах Правобережного Лісостепу України. *Збірник наукових праць Уманського*

національного університету садівництва. К.: Основа, 2018. Вип. 93. Ч. 1: Сільськогосподарські науки. С. 118–126.

9. Сорока Л. В., Воевода Л. І. Салат цикорний вітлуф в Україні. *Science and Education a New Dimension. Natural and Technical Sciences*. 2018. Is. VI(21). P. 179. URL: <https://doi.org/10.31174/SEND NT2018-179VI21-02>. С.10–13.

10. UNECE Standard FFV-38 concerning the marketing and commercial quality control of Chicory. URL: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/agr/standard/standard/fresh/FFV-Std/English/38_Chicory.pdf.

11. Herregods M. The effect of some factors on witloof during storage. *ActaHort*. 1971. № 20. P. 36–42.

12. Яковенко К. І., Бондаренко В. Овочівництво України на порозі XXI століття. *Вісник аграрної науки*. 2000. № 8. С. 21–22.

13. Яценко А. О. Цикорій коренеплідний: Біологія, селекція, виробництво і переробка коренеплодів. Умань : ФІЦБ УААН. 2003. 161 с.

УДК 634.54.635.075

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.132.28>

ПРОДУКТИВНІСТЬ СУЧАСНИХ СОРТІВ ВИНОГРАДУ СТОЛОВОГО В УМОВАХ ПІВНОЧІ СТЕПУ УКРАЇНИ

Циліорик О.І. – д.с.-г.н.,

професор кафедри рослинництва,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Іжболдін О.О. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри рослинництва,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Пащенко Н.О. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри селекції і насінництва,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Активізація культивування сучасних сортів винограду столового в умовах Півночі Степу України має виняткове практичне значення, котре обумовлено як вагою винограду в структурі ягідної продукції, так і цінними харчовими властивостями, наявністю ключових необхідних поживних елементів. Метою було показати механізми формування врожайності як результат онтогенетичних особливостей сортів винограду столового. Використовували для дослідження сучасні комерційні сорти винограду столового Рафінад, Армани, Кармакод, Січеслав, Іванко. Польові експерименти виконували у ТОВ «Агросільпром» Новомихлівського району Дніпропетровської області. Посадки закладали у 2020 році згідно схеми садіння 3,5 × 1,5 м. Кожен варіант відповідно складав 10 облікових куців винограду столового. Використовували краплинне зрошення. Обліки і спостереження проводили згідно загальноприйнятих методик, статистичну обробку отриманих даних – методом факторного та дискримінантного аналізу. Протягом 2020–2022 років проводили аналіз морфометрії основних показників цього процесу. Значно повільніше від інших сортів зростає сорт Іванко. Такі індикатори як довжина пагонів, діаметр пагону, площа поперечного перерізу та його об'єм достовірно не вплинули на врожайність. Середня довжина пагону та визріла частина грона вже були вагомі в своєму впливі. Серед параметрів, що безпосередньо відносяться до структури врожайності статистично достовірно вплинули всі, але більше значення мали середня маса грона та продуктивність з куща. За результатами проведеного польового дослідження встановлено, що суттєве при вирощуванні у відкритому